

Undvik skärsår

- Arbeta på rätt sätt.
- Använd lämpliga maskiner, redskap och anordningar som är försedda med skydd.
- Ta på dig skyddsutrustning, såsom handskar, byxor och jacka med skärskydd; använd också visir.

SKÄR DIG INTE!

Det går inte alltid att undvika sår i arbetet som lantbruksföretagare. De flesta sår kan man sköta hemma utan att söka läkarvård. Det finns ändå risk för att också små sår blir infekterade. Varje år inträffar det flera hundra allvarligare sår som kräver vård. Om det går illa kan ett sår leda till en lång sjukskrivning och en bestående skada.

Vad är ett sår?

Ett sår är en skada på huden eller slemhinnorna och kan också vara förenat med skador på djupare vävnader eller inre organ.

Skärsår orsakas av ett vasst, skärande föremål, till exempel en kniv eller en glasbit. Sårkanterna är prydliga, såret blöder och det går ner till vävnaderna under huden.

Ett skärsår kan vara ytligt eller djupt. Ett djupt skärsår skadar muskler, nerver, blodkärl och senor och det blöder ofta rikligt.

Sårläkning

Sårläkningen beror på sårets typ, hur mycket det blöder, hur stort såret är och var det finns. Det har också betydelse för läkningen att såret är rent.

I de fall där fortsatt vård behövs är läkningen beroende av tiden från att såret uppkom till att vården inleds. Man bör alltid uppsöka läkare senast inom 6 timmar från att såret uppkom.

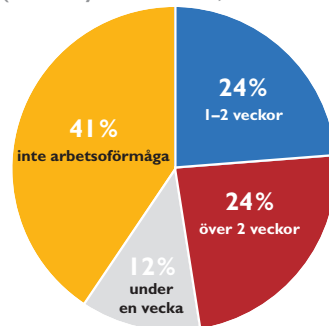
Första hjälpen vid skärsår

- Rengör såret med vatten beroende på situation. De sår som kräver fortsatt vård ska inte rengöras på olycksplatsen.
- Främmande föremål ska i allmänhet inte avlägsnas i samband med första hjälpen, om inte föremålet försvårar andningen (till exempel främmande föremål i ansikts- eller halsregionen).
- Stoppa blödningen genom att trycka mot såret med fingrarna eller handen.
- Skydda sårområdet med ett förband.
- Ring vid behov nödnumret 112.
- Ge vid behov annan första hjälp utifrån eventuella symtom.
- Ge akt på personens tillstånd (andning och blodcirkulation) tills professionell hjälp kommer.

När behöver du läkarvård?

- Du lyckas inte stoppa blödningen.
- Du lyckas inte helt rengöra såret.
- Du misstänker ett främmande föremål i såret.
- Sårkanterna är trasiga eller såret är djupt eller flera centimeter långt.
- Det syns ben-, muskel- eller annan vävnad i såret.
- Såret har orsakats av ett djur.
- Nerver, senor eller blodkärl kan ha skadats.
- Såret finns i ansiktet.
- Såret gapar öppet och är nära en led.
- Såret ömmar, varar sig eller värker, huden runt såret rodnar eller du får feber.
- Din stelkrampsvaccination är inte giltig (mer än 5 år sedan senaste förstärkningsdos).

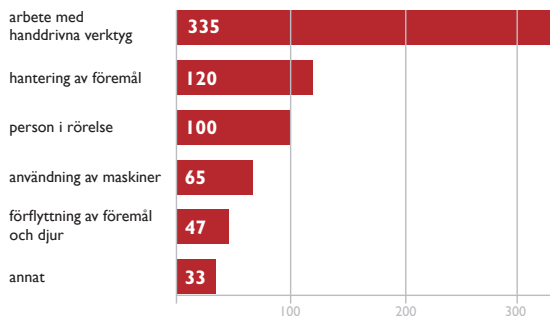
Små och stora sår som har orsakat arbetsoförmåga (OFLA-olycksfall år 2017, totalantal 700)

"Husbonden höll på med service på en maskin och tappade greppet om ringnyckeln så att handen träffade en vass plåtkant med stark kraft. Följden blev ett djupt skärsår på handryggen, flera stygn och 10 dagars arbetsoförmåga."

Sår, antal/arbetsprestation

(OFLA-olycksfall år 2017, totalantal 700)

Sår uppkommer mest typiskt av

- handdrivna verktyg, till exempel knivar
- maskiner
- djur
- den yttre arbetsmiljön.

Hur känna igen skärskyddshandskar

Skärskyddshandskar är märkta med en bild av en hammare. Under symbolen finns 4 siffror, av vilka den första betecknar nötningsmotstånd, den andra skärbeständighet, den tredje rivhållfasthet och den fjärde punkteringsmotstånd. Ju högre siffra, desto effektivare är de testade egenskaperna. Skalan är 1–4, men för skärbeständigheten 1–5. Siffran för skärbeständigheten bör vara minst 3 för att handskarna ska skydda tillräckligt. Utöver den fyrsiffriga serien finns bokstäverna A–F, där F betecknar det effektivaste skyddet.

EN 388

Handskar som skyddar mot eldrivna knivar är märkta med en knivsymbol. De är gjorda av metallnät eller förstärkta med tunna metallfibrer.

EN 1082

Skogshuggarhandskar, byxor och jackor som skyddar mot motorsågsbett är märkta med en motorsågssymbol.

EN 381-7

Som skärskydd används starka plastfibrer eller metallnät. Handelsnamn är bland annat Dyneema, Kevlar, Spectra, Taeki och CRF.

Läs mer om skydd och säkerhet: lpa.fi

